

ARVAMUS

AVALIK VASTUS KIRJALE

Kabala külarahvalt saabus kiri Türi vallavolikogule, kus tunti muret, milliseid keskkonnavalaseid probleeme võib kaasa tuua uue lauda ehitus olemasoleva lauda asemele Kabala külla.

Vallavalitsuse initsiatiivil toimus 24. jaanuaril Kabala rahvama- ja rahvakoosolek, kus OÜ Realenvironi spetsialist Jargo Jürgens tutvustas keskkonnamõjude hindamise tulemusi. Kuigi koosolekust osavõtt oli tagasihoidlik, vaagiti põhjalikult poolt- ja vastuargumente. Jäi kõlama seisukoht, et praeguste rangete keskkonnakoostu juures ei ole võimalik rajada Kabalasse keskkonda reostavat lauda. Keskkonnamõjude hindamise aruanne tuleb kooskõlastada Järvamaa keskkonnateenistusega, kus oma ala spetsialistid annavad positiivse või vajadusel ka negatiivse seisukoha.

30. jaanuaril toimus vallavolikogu istung, kus arutati lauda ehitusega seonduvaid probleeme. Volikogu on seisukohal, et kui keskkonnamõjude hindamise aruanne ei tuvasta ohtu keskkonnale ja keskkonnateenistus annab kooskõlastuse uue lauda ehituseks, siis vallavolikogu ei sekku Kabala lauda ehituse protsessi.

THEO AASA
Türi vallavolikogu esimees

Külade arengukavadest ei saa üle ega ümber...

Erinevatest arendusprojektidest ja -soovidest on aeg-ajalt ikka juttu olnud, küll külainimestega kohtudes, küll komisjonides tööd tehhes. Selleks aga, et need plaanid täpsemalt välja öeldud saaksid, käisid vallaametnikud eesotsas arendus- ja rahandusosakonna juhataja Aivo Prüsseliga hiljuti kohtumas Oisu, Kabala, Ollepa, Kahala ja Kirna-Poaka piirkonna inimestega. Vestlusringi olid kutsunud piirkondade ärksamad inimesed – MTÜ-de juhataste liikmed ning mõnede allasutuste juhid. Tuleb tunnustada, et igal küllal/alevikul on oma soovid ja plaanid, kuidas elu kodukohas huvitavamaks muuta. Kuid oli ka ühiseid muresid. Laste mänguväljakute puudus on üheks näiteks, mis mitmes piirkonnas välja toodi. Kokkutulnud inimestega sai arutatud ka kohalike arengukavade koostamise vajadust. Oluline on, et arenguplaanid saaksid kohaliku elanikkonna poolt heakskiidu. Selleks tuleb nad paberile panna ning üheskoos arengukava dokumendiks vormistada. Tasub mees pidada, et tänapäeval on mitmeid erinevaid fondid, kelle raha ja abiga saaks siin mõnedki unistused arengukavade toetudes teoks teha.

Türi vallas on küla arengukava olemas mõnel üksikul küllal, mõnes külas on arengukava koostamine toppama jäänud. Koostamise protsess eeldab eestvedajate olemasolu ning nende tegevuse teatud järjepidevust. Kõik see röövib kindlasti nende tublide inimeste aega ja energiat. Et veidigi külade/alevike arengukavade valmimisele kaasa aidata, oleme töögruppide liikmetele planeerinud 6.-7. märtsiks põhjaliku koolituse Oisu rahvamajas. Et piirkondade suuremad kesked aga külade kõrval varju ei jääks, tahame tõsisemalt kaasa aidada Oisu ja Kabala arengukavade valmimisele. Selleks ootame piirkonna inimesi oma mõtteid ja ettepanekuid avaldama rahvakoosolekutel, mis toimuvad 17. märtsil kell 16 Oisu rahvamajas ning 24. märtsil Kabala kultuurimajas. Mida suurem hulk inimesi oma mõtteid avaldama tuleb, seda suurem kandepind valmival arengukaval olema saab. Täpsem teave telefonil 384 8271 või e-posti aadressil: riinatrumm@tyri.ee.

RIINA TRUMM
vallavalitsuse külaliikumise spetsialist

PEEGLIKE, PEEGLIKE SEINA PEAL...

*Avalik pöördumine
Rain Kaarjase poole*

AIVO PRÜSSEL
Türi linna elanik, vallavalitsuse arendus- ja rahandusosakonna juhataja

Käesolev artikkel väljendab minu isiklike, mitte vallavalitsuse seisukohti.

Artiklit ajendas kirjutajama Sinu artikkel 15. veebruaril ajalehes. Olgu öeldud, et ma ei kuulu ühtegi erakonda ning ei kavatsen ka astuda. Poliitiline kultuuritus ja võimu nimel toimuv "mudamaadlus" on enamusele eestimaalastele võõras ning vaevalt see meie ühiskonda kaunistab. Kurb on sellest päevast-päeva lehest lugeda. Vähemalt Türiil võiks jääda viisakaks ning ajada asju nii, nagu see meie ideaalides peaks toimuma ning oleks kohane ühele Euroopa Liitu kuuluvale riigile.

Elan Türiil alates 1978. aastast. Selle aja jooksul on Türi linna juhtinud väga palju erinevaid inimesi. Linn on edasi arenenud ning ametnikud andnud endast parima, konkreetse aja võimalusi ning oma teadmisi ja oskusi rakendades. Oluliselt muutus kõik alates sellest ajast, kui Sinul koos oma mõttekaaslastega tekkis soov hakata linnas võimule pürgima. Kahju, et te selle mudamaadluse, mis Eesti poliitikat tervikuna iseloomustab, teite ka Türiile. Teiste soppaga üle kallamine ei ole kindlasti kõige isamaalisem tegevus. Õnneks on teised erakonnad soliidseks jäänud ning loodan, et ei lasku kunagi nii madalale. Kogukond on väike, inimesi teatakse ja tuntakse ning vali-

mistol antakse hääli ikka tublimale.

Sellest, et uued valimised on lähenemas, võis tähelepanelik lehelugeja märgata juba mitme nädala eest. On kurb, kui kõik kordub nagu aastaid tagasi. Toomas Laimetsa poolt juhitud linnavalitsuse vastu suunatud arvukad artiklid näitasid pigem õelust kui tõsist soovi midagi paremaks muuta. Samale tulemusele võib jõuda teie tehtud kriitikat ning hilisemate tegevust analüüsideks.

On natuke imelik, et Sa nüüd, pärast eelarve vastuvõtmist asud seda ajalehe vahendusel kritiseerima. Eelarve vastuvõtmine on igal aastal üks vallavolikogu olulisemaid otsuseid. Eelarvet menetleti vähemalt kolm kuud ning oli piisavalt aega omapoolsete ettepanekute tegemiseks. Käesoleva aasta eelarve koostamise ajal tegid Sa ettepaneku tulude suurendamiseks ning see oli ka kõik. Kuhu jäid kõik head ettepanekud, mis oleks aidanud vältida neid puudusi, millest artiklis kirjutad? Teen siit ainult ühe järelduse – Sinu mure valla arengu pärast ei ole siiras ning ei tule südamest. Paljud volikogu liikmed tulevad ja räägivad, Sina pead nurga taga peenikest naeru ning tunded heameelt ebaõnnestumiste üle. Vallavolikogu liikmena juhid turvalisuse komisjoni. Kahjuks ei ole

kuulnud ühestki mõistlikust ettepanekust, mis aitaks turvalisust vallas parandada. Või ei olegi meil turvalisusega probleeme? Mitmed Türi vallavalitsuse ametnikud on seotud erakonnaga, kuhu kuulud. Seega jääb arusaamatuks, kelle pihta Sinu kriitika on suunatud, järeleku ole isegi midagi olulist tegemata jätnud ning kriitika tegemise asemel võiks sügavalt peeglisse vaadata?

Oma artiklis kritiseerid vallavolikogu otsust, millega vald soovetas endise Kirna poehoonet. Olgu kohe öeldud, et hoonet soovitati eelmisel eelarveaastal ning see ei ole kuidagi seotud käesoleva aasta eelarve koostamisega. Minule jääb etteheide arusaamatuks, ilmselt ka palju- ja rahvale lugejatele. Hoonet eest tasus vald kolmsada tuhat krooni, hoone kuulub endiselt vallale ning on antud kasutamiseks kohalikele inimestele. Kui vald on alustanud Türi linnas kultuurimaja rekonstrueerimist, mille maksumus on üle kaheksakümne miljoni krooni, siis Kirna ümbruskonnas inimestele vajaliku kokkukäimiskoha soetamine kolmesaja tuhande krooni eest ei ole ilmselt palju. Pealegi tasuvad inimesed ise hoonet kinnisväärtusena, rääkimata kohalike inimeste tegevusest, mis on juba praegu tõstnud ning tõstab lähematel aastatel oluliselt hoone väärtust. Minul on nende inimeste ees piinlik.

Järsku oleks Sinul olnud paslikum inimestele selgitada, mida oled teinud selleks, et elu saaks jätkuda ka maapiirkonnades. Metskondade ja postkontorite sulgemine viib maalt

needki inimesed, kes seal veel elavad. Lisaks on reaalne oht, et lähemal ajal tuleb rahapuudusel sulgeda paljud bussiliinid. Tuletan Sulle meelde, et majandus- ja regionaalministri portfelli kuulub Isamaaliidule ning vaevalt saavad partei juhtpoliitikutud võtta vastu otsuseid, mis ei ole partei liikmetega eelnevalt kokku lepitud. Vähemalt ühes demokraatlikult toimivas erakonnas peaks see nii olema. Järelikult pead ka Sina seda õigeks. Jääb arusaamatuks, kas efektiivsus on alati see kõige õigem mõõdupuu.

Kui rääkida Türi valla võimetest investeerida arengusse, siis tänu olematule regionaalpoliitikal tuleb hakata lappima neid auke, mis riik on jätanud tegemata. Näiteks on Järvamaa ühistranspordikeskus juba teinud Türi linnavalitsusele ettepaneku bussiliinide doteerimiseks. Armastame pidevalt rääkida demokraatiast ja kodanikuühiskonnast. Tegelikult suureneb riigi eelarve oluliselt kiiremini kui omavalitsuste eelarved. Isegi Türi suurusele vallale laekub suures osas vahendeid sihtotstarbelisena. Kas käputäis poliitikutid Tallinnas on ikka õigemad otsustama kui kohalikud inimesed (volikogu), kuidas valda arendada? Järsku tasuks sellele mõelda.

Lõpetuseks kutsun Sind konstruktiivsele koostööle. Kus viga näed laita, seal tule ja aita. Kindlasti on asju, mida saaks paremini teha. Ära jaga inimesi omadeks ja võorasteks, ainult koos tegutsedes on võimalik valda arendada ning kohalike inimeste heaks midagi ära teha.

Valla eelarve on suunatud valla edasisele arengule

Vastuseks Rain Kaarjase arvamuskirjale

15. veebruaril Türi Rahvalehes kirjutab Rain Kaarjas, et Türi vald sai kulutamise eelarve. Ei nõustu Rain Kaarjase argumentidega ja väidan, et Türi vald sai hea ja tasakaalus oleva eelarve, mis on suunatud valla edasisele arengule.

Üksikisiku tulumaksu tõus 11%. Praeguse majanduse languse faasis, kus töötus kasvab ja palkade tõus on aeglustunud, on üksikisiku tulumaksu tõusuks prognoositud 11% optimaalne. Kui laekub rohkem, on hästi ja võime investeerimise kattedeks vähem laenu võtta. Liiga optimistliku eelarve korral, kui tulused laekub arvatust vähem, tuleb vastu võtta negatiivne lisa-eelarve. Jooksva eelarveaasta keskel kärpida kulusid – kindlasti ei ole see parim lahendus.

Kirna poemaja ost. Kirna poe ost eelmisel aastal oli volikogu väga õige otsus. 300 000 krooniga saime vallale väga ilusa, heas kohas ja vajaliku maja. Praegu on see maja antud kasutada Kirna külaseltsile, kes maja aktiivselt kasutab ja jõudumööda remondib. Seda maja ei ostsud võõrastele, vaid oma valla rahva kasutusse. Nüüd on kindlustatud maja säilimine ja aktiivne kasutamine.

Särevere asula soojatrasid. Särevere koolipoolse osas haldab soojatrasse Türi tehnika- ja maamajanduskool riigielarvelise asutusena. Lähtuvalt sellest on tal pea võimatu akumuleerida (soojatrasid) amortisatsioonitulevaste perioodide investeerimise kattedeks. 2007. aasta suvel õnnestus koolil saada Euroopa Liidu rahalist toetust kooli ob-

jektide soojatrasid renoveerimiseks. Seda raha ei tohtinud kasutada mujale, sh (erastatud) elanike soojatrasid renoveerimiseks. Ostarbekas oli koos kooli soojatrasid uuedada ka elanutesse minevaid soojatrasse. Elanutes elavad valdavalt pensionieas inimesed, kelle enda maksevõime on suhteliselt väike. Siin panigi vald õla alla ja toetas renoveerimist rahaliselt. Tulevikule mõeldes tuleb vallavalitsusel leida lahendus, et investeerimiskomponent oleks soojahinna sees.

Jäätmeveo korraldamine. Liitunud omavalitsused olid juba enne liitumist astunud MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse (KEJHK) liikmeks ja seega võtnud suuna ühistegevusele. Täna on KEJHK poolt jäätmeveo konkurs läbi viidud ja hinnad senisest ca 30 % odavamad. Ei taha nõustuda väitega, et ise läbiviiduna oleksid hinnad väiksemad tulnud. Jäätmeajandus on nii spetsiifiline ala, mis vajab koostööd ning üksikuna, lahutatuna toimivatest koostöövõrgustikest, ei ole mõistlik toimetada. Oleme ju jäätmeveo korraldamise toel saanud jäätmeveo punkti Oisu ja Kabalasse. Tulevik soosib kuni 30 000 inimeselise jäätmeveopunkti. Ka tulevikus on mõistlik koostöö jätkamine, kaitstes jäätmehoolduskeskuses maksimaalselt meie valla inimeste huve.

Kabala rahvamaja fassaad. Kabala rahvamaja fassaadile ei õnnestunud 2007. aastal leida ühtegi muinsuskaitsealises ehitajal, kes oleks selle töö suvel teha võtnud. Sel aastal on hasartmängumaksu nõukogule esitatud rahataotlus toetuse saamiseks. Kui meie taotlus rahuldatakse, saame selle ligi 900 000 krooni maksva töö ka tehtud. Loodame, et käesoleval aastal leiame litsentsiga ehitaja, kes mõistliku hinnaga

selle töö teha võtab.

Muusikakooli ehitus. Kui oleks ehitustempo forsseerinud ning 2007. aastal laenukoormat oluliselt suurendanud, oleks ka maja võinud aastavahetuseks valmis saada. Kuid selgelt oleks ehitustempo olnud liialt kiire ja ehituse kvaliteet oleks kannatanud. Sellest tulenevalt võeti koos muusikakooli ja kultuurimajaga vastu otsus: ehitada normaalse tempoga, rõhudes kvaliteedile, teha maja valmis nii, et uut õppeaastat alustada 1. septembril 2008 uues majas. Maja valmib kevadel, suvi jääb koolile sisseseadmiseks ja kolimiseks. Igati mõistlik otsus.

Mul on kahju, et Türi valla 2008. aasta eelarve teeb Rain Kaarjase nukk, valdav enamus volikogu liikmetest leiab, et selle aasta eelarve on valla arengut soodustav eelarve. Seda näitab ka see, et eelarve menetlemise käigus ei tehtud ühtegi muudatusettepanekut, välja arvatud Rain Kaarjase ettepanek tõsta valla eelarvesse laekuva üksikisiku tulumaksu suurust.

Kindlasti saab alati paremini ja selle poole tuleb püüelda. Neli ühinenud omavalitsust on üheskoos toiminud alles natuke üle kahe aasta ja julgen väita, et hästi toiminud. Vallavalitsuse tegevuse aluseks on ühinemisleping ja valla arengukava, koostamisel on valla üldplaneering ja haridusvaldkonna arengukava. Volikogu hakkab peagi arutama valla arengukava 2009. aastaks ja järgnevatel aastatel. Kõik mõtted ja ettepanekud on teretulnud.

THEO AASA
Türi vallavolikogu esimees